

անտանելի վիճակ մը չեն ունենար , և հետեւաբար ո՛չ գանգատանաց ո՛չ ալ օտար պաշտպանութեանց և թեւադուրեւեմանց տապալէզ կը մնայ : Բայ ասկէ , միթէ Հայերը կրնա՞ն անգիտանալ որ թուրքիոյ մէջ իրենց մէկ մասին վիճակն առ այժմ ի՛նչ որ ըլլայ , աշխարհակուլ քաղաքականութեան և միապետական բացարձակ դրութեան մ'անձնատուր ըլլալը բարոյապէս առաւել փաստակար է . քանզի նեղութիւններն ու հարստահարութիւնները կրնան տնցնիլ , ներկայ նեղ վիճակին կրնայ լուաքոյն ժամանակներ և լուաքոյն ապագայ մը յաջորդել , բայց ազգայնութեան կորուստն անգառնալի է : Ուրեմն մեծ և անարգարանալի սխալ մ'է՛ վայրկեանական հանգիստ փնտռելու համար մեր ազգայնութիւնը , լեզուն , և և կեդեցական ինքնօրինութիւնը կորստեան վտանգի մատնել : Գեր . Խորէն սրբազանին Մօսկուայի համալսարանի մասնախորհրդոց հետ յարաբերութեան մտնելուն վրայ տեղեկութիւն չունինք , և եթէ Տէյլի - Նիւքի գրածն ստոյգ չէ , Նորին Գերազանցութեան կիկնայ հերքել զայն . բայց , եթէ ստոյգ ալ ըլլայ , Խորէն սրբազանին այդ գործն Հայոց ազգին զգացումը չներկայացներ , այլ միայն իւր անձին կը վերաբերի . սակայն մեք կը սիրենք հաւատալ թէ Ն. Գերապատուութեան համար գրուածն անհիմն է :

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 28 մայիս .
Քօնստանդուպոլիս Բօլիթիք լրագիրը Բեք-ընսպուրէնէ հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ տէրութեանց խորհրդոյ գումարման տեղն ու թուականը դեռ ուրոշուած չէ :

Պէրլին 28 մայիս .
Տէրութեանց խորհրդոյ հրաւիրադրերը զրոյեւած ըլլալուն լուրը սուտ կը հանուի :

Կայսեր Էմա երթալն յետաձգեցաւ :
Վիէննա 28 մայիս .

Անտրալի կոմսը կառավարութեան ստացած 60 միլլիոն ֆիորինին գործածութեան պատճառները բացատրող տեղեկակիր մը կարդաց այսօր երկու պատուիրակութեանց ժողովին առջև : Միապետութիւնը պէտք չէ , ըսաւ , բարոյապէս ուրիշ պետութիւններէ կախում ունենայ : Կրնան այնպիսի կոնֆլիկտներ վրայ գալ , որք Աւստրիոյ շահուց սպառնան , թէ և կախ մնացած Եւրոպական խնդրոց վրայ համամտութիւն հաստատուի : Հետեւաբար կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի նախ Գաղմտեղոյ և Թրանսիլվանիոյ զորաբանակները զօրացնել , և զինուորական շարժում մը պէտք եղած ժամանակ հարդապետութիւններն կանխաւ ապահովել :

Տէրութեանց խորհրդոյ գումարման խնդրոյն գալով , Անտրալի կոմսն ըսաւ թէ կառավարութեան տեսակէտն է լաւ դադութեան վերահաստատուելուն աշխատիլ և միապետութեան շահերն սպառնովել : Խօսքը վերջացուց յայտնելով թէ կառավարութեան աշխարհակարութիւնը բնաւ փոփոխութիւն կրած չէ , և աղաչեց զպատուիրակութեանց որ վարկին դործածութեան մասին իւր ըրած յայտարարութիւնն արձանագրեն :

Փարիզ 28 մայիս .
Կարծիք կայ թէ յունիս 11ին տէրութեանց խորհրդոյ գումարումն ապահովեալ է :

Ըստ ամենայն հաւանականութեանց , տէրութեանց լիազօր երեսփոխանները պիտի ըլլան .

Աւստրիոյ կողմէն՝ Անտրալի կոմսն և Պ. Տը Հէյմսթրէն .

Ռուսիոյ կողմէն՝ Կորչաքովի իշխանն և Եւստափով կոմս .

Փաղկոյ կողմէն՝ Պ. Վախնիկովն և Սէն-Վալէն կոմս .

Անգղիոյ կողմէն՝ Լորտ Սալիսբուրի և Լորտ Լայքն :

Կը հաւաստեն թէ տէրութեանց խորհուրդը խաղաղութեան ընդհանուր ըսկզբունքը միայն պիտի հաստատուի . իսկ վերջնական կարգադրութիւնը Կ. Պօլսոյ մէջ դեպքանախորհրդոյ մը ձեռք պիտի կատարուի :

Լոնտոն 28 մայիս .
Մօրնինի Բօլթ լրագիրը կը հաւաստէ թէ Անգղիոյ շահուն վերաբերող ամեն խնդրոց վրայ դատ համաձայնութիւն մը ձեռք բերուած է Ռուսիոյ հետ :

Վիէննա 28 մայիս .
Լրագիրը կը ծանուցանեն թէ Գերմանիա պաշտպանութիւն տուաւ տէրութեանց թէ Ալթէֆրանտի դաշնադրութիւնն ամբողջապէս տէրութեանց ժողովոյ դատարարութեանը պիտի ներկայացուի :

Լոնտոն 29 մայիս .
Լորտ Սալիսբուրի և կոմս Եւստափով տէրութեանց խորհրդոյն ներկայ պիտի դառնան :

Անգղիոյ շահուց պահպանութեան մասին կատարեալ համաձայնութիւն կայ Անգղիոյ և Ռուսիոյ միջև :

Լոնտոն 29 մայիս .
Լորտ Զոն Ուլսթէյ մեռաւ :

Նախարարաց խորհուրդն այսօր պիտի գումարի՝ տէրութեանց խորհրդին ներկայ գտնուելիք պատուիրակաց պէտք եղած հրահանգներն որոշելու համար :

Տէյլի Թէլէկրաֆ կը հաւաստէ թէ վերջին բանակցութեանց հետեւանք Պուլաւիա կիսով չափ պիտի պզտիկնայ , և Ասիոյ մէջ Ռուսիոյ դրաւած տեղերն ալ եմանապէս չափ պիտի չափաւորին :

Պէրլին 29 մայիս .
Վիլհէլմ կայսրն Էմա երթալն ետ ձգեց տէրութեանց ժողովին պատճառաւ որոյ գումարման թուականը դեռ յոյտնի չէ :

Փարիզ 29 մայիս .
Միտհաթ փաշան Փարիզ հասաւ , ուր քանի մ'օր պիտի կենայ : Տետրակ մը կը պատրաստէ Պուրքիոյ անցեալը , ներկայն և ապագայն՝ մակադրով :

Օսմանեան Քօնստ . 15,65
Վիէննա 29 մայիս .
Պուրքիէն Քօնստանդուպոլիս Բօլիթիք լրագիրն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Քօկալիսիւֆանօ Ռուսիոյ դործակատարին ծանուցադիր մը տալով՝ Ռուսիոյ գումարման և Ռուս զօրաց ընթացքին դէմ վերստին կը բողոքէ : Զինուորական պատրաստութիւնը մեծ փութով կը շարունակին Ռուսիոյ մէջ :

Վիէննա 29 մայիս .
Աւստրիական պատուիրակութեան ժողովին մէջ Անտրալի կոմսն հարցման մը պատասխանելով՝ խոստացաւ ժողովին ներկայացնել Ալթէֆրանտի դաշնադրութիւնն և ցուցնել այն կէտերն՝ որոց բարեփոխմանը կը փափաքի Աւստրիա : Աւստրիա , ըսաւ Անտրալի կոմսը , ճշմարիտ խաղաղութիւն մը կուզէ , որ նոր գծարարութեանց լուրջ ըլլայ : Յայտնեց թէ Պուլաւիոյ սահմաններուն ընդարձակութիւնը կապած կուտայ իրեն . թէ Պուլաւիոյ և ամբողջապէս Ռուսիոյ ալ մասամբ երկու տարի գումարումը՝ Ռուսական զօրաց յիշեալ երկրէն ազատան , ցուցարած ընկելու պայմանին հետ կցուելով կարի յոյժ երկար է . վերջապէս դժբաղդ մանր պետութեանց սահմաններուն ընդարձակումը չափ մը սակար է Աւստրիոյ շահուց , որ սակայն դէմ չկենար Սերբիոյ և Գարաթաղի մեծնալու սկզբան : Աւելցուց թէ կառավարութիւնն այս կէտերն անկեղծութեամբ իմացուց Եւրոպական տէրութեանց և Ռուսիոյ :

Լոնտոն 29 մայիս
Օսմ. Քօնստ . 44 3/16
Փրիս . 1865 15
» 1869 44 1/8
» 1871 46 3/4
» 1872 25
» 1873 14
» Կիսլու . 66
Անգլ. Քօնստ . 97 5/16

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի օրը ժամ 6 1/2ին միջոցները մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Լօպատնօի իշխանը Բ. Դուռն

երթալով տեսակցեցաւ առաջին նախարար Սատրգ փաշային հետ Դեսպանին մեկնելէն ետեւ Սատրգ փաշան նախարարաց արտաքց կարգի ժողով գումարեց , Երբոր խորհուրդը կրնէին , յանկարծ արքունի պալատան երկրորդ սենեկապետ Սաման պէյ Բ. Դուռն երթալով Պետութեան կնիքն առաւ Սատրգ փաշայէն : Քիչ մ'ետքը Եէյլիսի-Խալամ էֆէնիտին արքունի պալատը հրաւիրուեցաւ : Ծառ չանցած՝ արքունի պալատէն հեռագրով հրաման եկաւ Բ. Դուռն թէ Մէհմէտ Բիւշտի փաշան Մեծ-Եպարքոս անունամ ըլլալով , անոր հաստատութեան հանդիսաւոր արարողութիւնը կատարուելու համար պէտք եղած պատրաստութիւնները տեսնուին :

Ասոր վրայ նախարարաց խորհուրդը ցրուելով՝ պէտք եղած պատրաստութիւններն եղան և իրիկուան ժամ 1ին նորընտիր Մեծ-Եպարքոսն հանդիսիւ Բ. Դուռն եկաւ և հոն հետեւալ կայսերական խաթմը կարդացուեցաւ .

« Իմ մեծաշուք Վէլիքիս Մէհմէտ Բիւշտի փաշա .

« Սատրգ փաշան իւր պաշտօնէն հանուելով , Ձեր հանրածանօթ փորձառութեանն ու հմտութեան , ինչպէս նաև Սահմանադրութեամբ որոշեալ վեհապետական սուրբ իրաւունքներն անթերի պահպանելու և հասարակաց անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը պաշտպանելու ձեռնհասութեան և արժանեաց պատճառաւ՝ առաջին նախարարի պաշտօնը Մեծ-Եպարքոսութեան վերածելով ձեզ կը յանձնեմ : Կը փափաքեմ որ իմ բոլոր նախարարացս հետ խորհրդակցութեամբ ջանադիր ըլլաք Մեր Սահմանադրութեանն սպասուած օգտակար արդիւնքն հնար եղածին չափ շուտով իրացնել , և իմ կայսերական բաղձանացս համեմատ Մեր տէրութեան յառաջիմութիւնն ու բարգաւաճանքը ձեռք բերէք :

« Բարձեալն Աստուած Մեր տէրութեան օգտին համար հաւատարմութեամբ աշխատողներուն յաջողութիւն պարգևէ : »

Կըսուի թէ Պէրլին գումարուելիք տէրութեանց խորհրդին մէջ Բ. Դրան լիազօր երեսփոխան պիտի ըլլան արտաքին գործոց նախարար Վըսնեմ Սաֆիյէթ փաշան և խորհրդական Ալէքսանդր Գարաթոտօրի էֆէնստին :

Բեքրապուրկի Օսմանեան դեսպան Ծաքիլ փաշային ուղեւորութիւնը քանի մ'օր ետ մնաց , և կըսուի թէ վաղը ճանրայ պիտի ելնէ յատուկ շոգենաւով :

Վեհ. Սուլթանին երկրորդ քարտուղար Ալի Շէֆիք պէյ լիազօր իշխանութեամբ Հայաստան կերթայ Տէրափիլի Գիւրգերը պատժելու , որք երկրին քրիստոնեայ և իսլամ բնակիչներն անխնայ կը հարստահարեն :

Դատական գործոց նախարարութիւնն Օսմ. երեսփոխանաց ժողովաւ տեղւոյն մէջ հաստատուեցաւ առ ժամանակեայ կերպիւ :

Կ. Պօլսոյ քաղաքապետութիւնը կը ծանուցանէ թէ հացին հօխան 6 1/2 դրչէն 6 1/4 իջած է այս օրէն սկսեալ :

Լէվոնթ Հէրբէտի մէջ հրատարակեալ նամակ մը հետեւալ գովութիւնները կը ծանուցանէ , որք այս օրերս Բէհհատիսէի կողմերը գործուեր են թուրք զօրականաց կամ

զօրականի կերպարանք ունեցող մարդոց ձեռքը :

Էւրոպացիի մը վեց կովերը գողցեր՝ թուրքական բանակետին կողմէն տարեր են : Նմանապէս Հայու մը վեց կովերը գողցեր են , գորս հարկին չափ լիւրջով գնած էր Դարձեալ Մօհէր ըսուած կուսեղէններու ամբողջ հակեր գողցեր են , թէ և ստիկանութեան պահականոցը կանչելով կը լսուի :

Վիէննայէն մայիս 24 թուով Թայմը լրագրին գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսաց Տօնաուքօֆ-Քօրաւքօֆ զօրավարը Ռուսիոյ մէջ յայտարարութիւն մը հրատարակելու է ծանուցանող թէ Ռուսիոյ կայսրը զինքն ազատեալ Պուլաւիոյ ընդհանուր կառավարիչ անուանած է , և թէ իւր առաջին գործը պիտի ըլլայ երկրին նոր կառավարիչն յառաջ տանիլ և իշխանին ընտրութիւնը պատրաստել , կաւեյցնէ թէ Պուլաւիոյ մէջ բնակող այլ և այլ ցեղերու և կրօնից միջև արգարութիւնն ու հաւասարութիւն պիտի պահէ , և առ այժմ վարչական պաշտօնները Ռուսաց պիտի յանձնէ մինչև ցնոր տնօրէնութիւն :

Օտէսայէն լուր կուտան թէ Կէրչի նեղուցին մէջ Անգղիական շոգենաւ մ'ուրիշ շոգենաւի մը զարնուելով ծովասոյզ եղեր է : Լիվաւիա անուն Անգղիական շոգենաւ մ'ալ Օտէսայի նաւահանգստին մէջ բռնկելով այրեր է :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ	
17 մայիս չորեքշաբթի իրիկուն	44,32
18 մայիս հինգշաբթի առաւօտ	
բացուեցաւ	15, 8
ժամ 6 ին	14,26
Բուլղարի երկրթուղի	Ֆր. 45 75
Թղթադրամ	լիր 269

ԸՆԹԱՅՐ ԱՐԺԹՊԹՈՑ

Կ. Պօլս 17 Մայիս	
Սուիթ Էֆէնդիլի բաժ. Անգլ. լիր	4,20
» ֆրանսականութեան	3, 5
Կ. Պօլսոյ Պանդային	4,50
Քրէտի Էֆէնդիլի	4,20
Քրէտի Օսթրո-Թուրք	—
Փոխ. 1863	Ֆր. 65
» 1865	» 64
» 1869	» 59
» 1872	» 21 50
» 1873	» 58
Թրամուայ	Օսմ. լիր 1 40

ԸՆԹԱՅՐ ԴՐԱՄՈՑ

17 Մայիս	
Անգլ. լիր	109
Դարձեալ օսկի	» 87
Իսթանբուլ Ռուս	» 88 37
Վըրբից	» 50 30
Հինգ ֆրանք	» —
Հինգ նոց	» 121 20
Պլինն	» 175 20

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կը լսենք թէ ազգային երեսփոխանական ժողովը գալ ուրբաթ (մայիս 26) պիտի գումարի :

Կարնոյ Առաջնորդ Գեր . Յարութիւն սրբազանէն Պատրիարքարան գրուած նամակ մը՝ պատերազմի հետեւանքն եղող շարեաց կեդրական բովանդակութիւնն է : Ն. Սրբազնութիւնը Կարնոյ դիւրօրէից Հայ ժողովրդեան Գիւրգերու և բարբառաներու երեսին կրած անպատմելի նեղութիւնները թուելով , յիշեալ ողորմելիներուն մերկ և անօթի , արտաբերուն ու դաշտերուն ալ խոպան ու անմշակ մնացած ըլլալը նկարագրելով՝ ցաւօք սրտի կը ծանուցանէ թէ հարստահարեալ ժողովուրդը պատրաստուեր են խմբովին այլուր գալ :

Թեյու : Յարութիւն արքայան կը
խնդրէ որ այս քէպէքը Բ. Դրան ու-
շաքուրթեանը ներկայացուի : Ազգ.
Պատրիարքարանն ալ սոյն իմաստով
թաղերի մը գրեց առ Բ. Դրան :
Հայրենի :

Մշտ Ս. կարապետի վանուց Հա-
կամարեան կուսակցութիւնը խել
մամաւորեան թիւները ուղղել է
կրկին Գեր. Վանահօր Դէմ : Գլխա-
ւոր ամբաստանութիւնը են խել մը
անարժան և տգէտ մարդիկ քահա-
նայ ձեռնադրել և վանքին տրժա-
թեղէններն և մարգարեղէններն
առանց միաբանութեան գիտութեան
ձախելը : Նոյն

Տիգրանակերտէն Պատրիարքա-
րան գրուած գիր մը տեղացի ազ-
գայիններէն 3-4 հոգիի Ձեռքէն ան-
րու ձեռամբ սպաննուիլը ծանուցա-
նելով, վարչութեան այս մասին տնօ-
րէնութիւնը կը խնդրէ : Նոյն

Եւսեփիոյ Գեր. Առաջնորդէն գըր-
ուած գիր մ'ալ կը ծանուցանէ թէ
Նորին Գերապատուութիւնը Յովա-
կիմ—Աննայի վանուց տեախմար-
թեան պատճառաւ կառքով յիշեալ
վանքն երթալու ատեն ճանքան քա-
նի մը զինեալ Ձեռքէն վրան կը
յարձակին և խել մը սպառնալիք ու
չարարանք տալէ վերջը թեթեւ կեր-
պով մ'ալ կը վերադառնան : Վանուց
լերան վրայ գտնուող պահնորդներն
աղաղակը լսելով օգնութեան կը
վազեն և Գեր. Առաջնորդը չարա-
գործաց ձեռքէն կաղատեն : Տեղա-
կան կառավարութիւնը չարագործ-
ներէն երկուքը ձերբակալելով անմի-
ջապէս բանտարկել է : Նոյն

Հանգուցեալ Ֆրնտըգիւան Անթա-
ռամ տիկնոջ բարեխառնակ որդիքն
500 հատ հարկւորոց թղթաբարձ
նուիրեցին Ֆերիքիւղի եկեղեցւոյն :
30 հարկւորոց ալ Կեդրոնական սըն-
տուկին :

Սամաթիոյ Թաղ. խորհուրդը կը
ծանուցանէ մեզ թէ Չմիւռնացի ազ-
գային մը 15 արծաթ մէճիտիէ նուի-
րել է 'ի նպաստ հանգուցեալ Օգոսէն
Խոճասարեանի ընտանեաց :

Ա. Զ. Դ. Ա.

1897 ՏԱՐԵՆԴՐՁԻ Ա. Զ. Դ. Ա. ՍԱՀ-
ՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ազգ. Սահմանադրութեան 1897-
տարեդարձի հանգէսը մայիս 28 կիւ-
րակէ օրն Ազգ. Հիւանդանոցը կա-
տարելու համար հոգաբարձութիւնս
հարկ դատեց պէտք եղած կտրու-
ղբութեանց այժմէն ձեռնարկել և
հանդիսին բարեկարգութեանը հըս-
կելու համար մասնագործ մը կազ-
մել, հետևապէս կը ծանուցանէ Մե-
ծարդոյ ազգայնոց թէ հոգաբարձու-
թիւնս յիշեալ մասնագործոյ հետ
համախորհուրդ՝ շքեղ և վայելուչ
կերպարանք մը պիտի տայ նոյն հան-
դիսին : Իսկ հայկերոյ թի համար եր-
կու քաննոց թղթաբարձ արժողու-
թեամբ տոմսակներ պատրաստեց,
որք մասնագործոյ Մեծ. անդամոց
քով և Հիւանդանոցի գրասենեակը
կը գտնուին : Ուստի սոյն առաջին
յայտարարութեամբ հրաւեր կը կար-
գանք Մեծարդոյ ազգայնոց, որ
բարեհաճին իրենց ներկայութեամբ
պատուել սոյն ազգային հանգէսը,
որմէ գոյանալիք հասոյթն ալ ազգա-
յին Հիւանդանոցի վեց հարկւոր մօտ
խղճալի պատասխարեց օգնութեանը
պիտի ծառայէ : Յիշեալ հանդիսին

նկատմամբ մասնագործ տեղեկութիւն-
ներ պարունակող երկրորդ յայտա-
րարութիւնը հանգէսէն քանի մ'օր
առաջ պիտի հրատարակուի :

Անգամը մասնագործոյ 1897-տա-
րեդարձի :

Մեծ. Գրիգոր Էփէնտի Մէրտինեան	Շահապետեան
» Եղիա »	Պէյլէրեան
» » »	Պէյլէրեան
» Ենովք »	Քուրճեան
» Կարապետ »	Հաղարեան
» Մկրտիչ »	Ֆրէնկեան
» Յարութիւն »	Սամանճեան
» » »	Շահինեան
» Պողոս »	Էքսէրճեան
» Ստեփան »	Պէյլէրեան
» » »	Փափազեան

Եւ հետզհետէ աւելնալիք անդա-
մոց անուններն ալ պիտի հրատարակ-
ւին : Ի դիմաց Հոգ.
1878 մայիս 16 Հիւանդանոցի
Անգամը Մ. Մանուկեան

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՄԱՆՈՒԹԻՄ

Ա. Զ. Դ. Ա. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ՆՈՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Խուկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ
նախորդ թաղական խորհրդոյ կողմէ
թաղային անուակին երևմտեց հաշ-
ւեցոյցն՝ որ 1876 յունվար 1 էն ըս-
կեցելով՝ կը յանգի մինչև 1877 ապ-
րիլ 30, Տնտեսական խորհրդոյ ըստ
օրինի ներկայացուած և անոր յար
և նման մէկ օրինակը Թաղ. խորհրդ-
ոյն յուղարկուելով հրահանգ տըր-
ւած է որ եկեղեցւոյ բակը կախէ 'ի
տես թաղեցւոց :

Հետևապէս Տնտեսական խորհուր-
դն այսու պաշտօնական ծանուց-
մամբ հրաւեր կը կարգաւ պատուար-
թան թաղեցւոց, որ սոյն հաշուեցոյցին
նկատմամբ որ և է բոլոր կամ դիտու-
ղութիւն եթէ ունին, թուականէս 21
օր պայմանաժամաւ գրաւոր կերպով
ներկայացնեն Տնտես. խորհրդոյ :

Սոյն պայմանաժամաւ լրանալէ ե-
տե որ և է գիտողութիւն կամ բո-
լոր անլսելի պիտի մնայ :

13 մայիս 1878 (Կիւն)
'ի Պարբերի Հայոց
Կ. Պօլս

ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԴՐՈՅ

7 Ապրիլ 1878 երեսուցէս :

... Խմբագրապետ .
Այն ինչ Մեծ. Էփէնտի Մեծ. Էփէնտի
առաւօտեան «Էփէնտի» գիւղին բա-
րեպաշտ Մահմադականները Սալափէի
հրաւիրելու :

Ընդոտ դարձեցաւ, անուայ՝ վան-
քէն դուրս եկանք :

Դեռ երեսուն էինք խաչակնքած :
Կառապանքը գիւղերոց յարժա-
մերը կը թուէր—չեղեղով՝ Նաճ. ֆօրմ, և
էն ձեւէն «Յալէ» կըսէր, ու կանապարէր :
Դեռ գիւղեր է : Գիւղին արջօրները չեն
խօսի : Բնութիւնը միապաղաղ չտես-
նուի :

Օղը՝ պայծառ : Առաւօտեան Արուս-
եակը՝ ամպածար երկնից մէջէն հոյլ 'ի
հոյլ կը ժպտի :

Մեկնեցանք Ռէմէնէն, ճանքան՝ Առ-
ւօր լաւաւ բաղաձայն երգելով :

Մուրթ է : Բայց ընդ աղօտ Տաճկական
դամբաններ կը նշմարուին :

Սարօնեան արգասանք դաշտը նորէն
մտանք :

Կերթանք ու կերթանք :

Անցնելով կամուրջէ մը, ալ ու ձախ
թողով՝ զանազան գիւղեր, աշտարակա-
ձեւ պահպանողներ, որոնք Սերէա փա-
շայի օրով շինուած են :

Տալիսի լուսոյն ժամանակ կուզէ :
Առ խարխալի կը տեսնուին Առա-
ւօր և ուրիշ լեռները :

Ինչանք զատ 'ի վայր, և ահա՛ դաշ-
տին ծայրը կը մօտենանք :

Պարզ կերակ Ս. Էփէնտի քահանայա-
պետին հայրենիքը՝ Պէյր—Նապա :

Այս տեղ ստացաւ Դաւիթ՝ Առաջա-
ւորաց հաջը, սոյն նահատակ քահանա-
յապետէն :

Երկրորդ կամուրջէ մ'անցնինք :
Դիտենք այն բլուրը՝ որուն վրայ կանդ-
նուած է Լադրուն ըստած կիսակործան
դիւղը :

Առաւելութիւն մեզ կը հաւատաւ թէ՛
եղիպապի Դիմա աշակողմեան աւաղա-
կը հոս կը բնակէր :

Ասկէ կ'սկսին Յուդայաստանի լեռները :
Ձախակողմը՝ դիւղ մը կը տեսնուի :

Այս է հին Եփէնտի, որ երբեմն արիւ-
նահեղ ճակատամարտներու թատր հան-
դիսացաւ :

Վեպապարանս վերանորոգելով այս
քաղաքը, Նիկիոյ յարձրը յորջորջեց :

Դեռ կը նշմարուին յանուն Եփէն Մա-
կարայեցւոց հինաւորող կործանեալ վան-
քին նշխարները, որ այժմ Թրանսիսկեանց
միաբանութեան ձեռքն է :

Տեսնելու արժանի են, այն մասնա-
ւոր ջրի ակերն, որք ճանրուն վրայ կը
գտնուին : Պէյ—Նապա կոչուած ջրհորը,
և կամուրջէ մ'անցնին դտնուած աւերակ
տուն մը՝ Տէր—Էյուղ անուն :

Պէյ—Էյուղ կը նշանակէ՝ Եփայ հորը,
և Տէր—Էյուղ՝ Եփայ վանքը :

Արաւոյսեց :
Մտնեցանք Դորադուրին, Պաղ—Է—
Կիւն :

Եւ ահա՛ ճանապարհին կէսը կտրե-
ցինք :

Կառապանք՝ իւր ձիերը պիտի հան-
գըստացնէ :

Մենք ալ օճէլին մէջ՝ քիչ մը ննջենք :
Ժամը՝ մէկն է : Վարդապարտի արեւ-
ուն նախաժառ Դաւաղները սկսան ե-
րեւալ :

Ալ ճանապարհ ելլենք :
Մտնենք Յուդայաստանի լեռներուն
կիրճը :

Արաւալ կընթանայ կառքը՝ երկու
չարք լերանց մէջտեղէն :

Անտառին մէջ փայտահատ Ծէլաճը,
ժանտաժուտ Արաքը օրն 'ի բուն կալիսա-
սին : Մտնելը կը յօդուեն :

Արաք արաք կընթանանք :
Սալէ գիւղի ձիթատանի մէջն ենք :

Այն—Շափէն ըստած անհաւ ջուրը չը
խմենք :

Անցնինք Էփէնտի :
Կառքի—Է—Էփէնտի՝ խաղողոյ գիւղը այ-
ցելութիւն մը տանք :

Վայելենք անոր սիրուն տեսքը, և
չըմապա պարտեցնելուն սքանչելի երե-
ւոյթը : Եւ եթէ ժամանակ ունինք՝ քիչ
մը չըմապայենք :

Ժամանակը ինչե՛ր կը դործէ :
Այս այն գիւղն է, որայ Մոսթաֆա—
Աղաղը անուն մէկ բարդարիկ Եփէնտի՝ ոչ
սակաւ ֆլատներ տուած է վանքերուն :

Սա՛ անցուղարձ ընող ուխտաւորներուն
ա՛հ և սարսափ ազդած էր : Շատ խոշ-
տանգանք և նեղութիւններ կը պատճա-
ռէր, մինչև իսկ անցադին որդած էր ան-
ցորդաց :

1850ին Եղիպտոսի Իպրահիմ փաշան
ասոր ազդեցութիւնը ընկեց :

Եփէնտի յարձրութիւնը թէ՛ և կը գըտ-
նուի այսօր վերջին ծայր թուաւորութեան
մէջ, սակայն գիւղին անունը դեռ Եփէն-
տին անուամբ կը յիշատակուի :

Հին Կարաթիւրիմէն է այս Աղաղը :
Ուր միջոց մը մնաց Տապաւանը՝ Ամինա-
գաբայ տանը մէջ՝ գերութեան վերա-
գարծին :

Ուրեա՛ Սէմէի որդի՛ այս տեղ կը մար-
գարէնանք, այս տեղ նահատակուեցաւ :
Հոս կը գտնուին հին եկեղեցւոյ աւե-
րակներ, որոց մին յանուն Երեմիա մար-
գարէի է : Այս եկեղեցին Բ. Դուրը Ռու-
սաց տէրութեան ընծայած է :

Երկու Անգղիացի ճանապարհորդներ
հոս ծառի մը հովանոյն տակ նստած,
գիւղին տեսարանները կուրուագրէին :

Սակաւ ինչ յառա՛ նայուածք մ'ուղ-
ղենք աշակողմեան բարձրերան՝ Մոսկա-
բայեցւոց Եփէնտեանց գերեզմանաց
բեկորները կընդհարուին : Այս տեղը
Արաքացիք Սաղա կանուանեն, որ հին
Մովսէսիմն է, Մովսէսայեցւոց հայրենա-
դաւաղը :

Անցնինք մօտակայ կամուրջին վրայէն
Այն—Տէլա փողբիկ աղբերակը, ինչպէս
նաև աննշան հնութիւնները 'ի բաց թող-
լով՝ լեռնաձորերը ձեղքենք, և բարձրէն
դիտենք Հաւաթայիմը, Մոսկալի հայ-
րենիքը : Ուր թաղուած է նոյն ինքն օր-
նեղակ Աննայի որդին : Երբեմն այսօր
խարխալեալ՝ եկեղեցիի ձեռք մղկիթ մ'է :
Նոյնպէս միւս կողմէն, Յովհաննու Մը-
կըրտի ծննդեան դիւղը՝ Այն—Բէլէն :
Երեսուցէ մայր բարձր լերան զովասուն
հովերը սկսան ընկել : Հասանք Բալափէն :
Ծառազարդ պարտէզներով Յոսպէի ման-
րանկարն է : Այս պարտէզը տարւոյս յոր-
դաւատ անձրեւներէն վնասուած է : Հոս
սրճատուն մը կայ : Ուր 'ի դիմաց Ամինա-
Ս. Պատրիարք հօր դիմաւորեց մեզ՝ վան-
քին դիւանապետ և մեր վարդապետ
Կերեններն Արժ. Գարեգին վարդապետ Ա.
նուշեանը՝ բարապետով :

Խոնջ ենք, սակաւ ինչ յոգնութիւն
առնենք այս գեղեցիկ հովանի մէջ : Հոս
կէ նկատենք այն Կերենայեցեան հեղե-
ղատը՝ ուրիշ ժողովեց Դաւիթ հինգ քա-
րերը, և որոնցմով սպաննեց Գողթաթը :

Կառքը իւր ընթացքը կը շարունակէ :
Կանցնինք առժամանակեայ տախտակէ
կամուրջին վրայէն դողդաղով : Բուն քա-
րէ կամուրջը վրած էր :

Օրն անդր յառա՛ Կառքը գաւ 'ի վեր
պիտի ելլէ : Ձիերը խոնջած, կառապա-
նը կը հրամայէ հետոտոս քայլել մինչև
գաղաթը :

Աստի կը տեսնուի Լիֆթայի դիւղը,
համանուն ձորով և աղբերակով մը : Կըս-
կըսին հետզհետէ երեւի Ս. Համարձման
լեռը, Խաչավանուց ձորը, և վերջապէս
մեր նպատակադէտ եղած Ս. Երեսու-
մայ շինութիւնները, որոնց մէջ պանծա-
նօք կը փայլին մեր Ս. Յակոբայ երկնա-
կամար կաթողիկէն, չըմապաւորեալ հովա-
սուն յաղթ մայրիկներով, նոյնպէս Ազգ.
հոյակապ պատրիարքարանի և ձեմարա-
նի բարձրացն զմեք թիւները :

Շարունակաբար կը ներկայանան ա-
մարտուններ, ամեն ազգաց ուսումնա-
կան և ամրապահարկաւ հաստատութիւն-
ներ, Ռուսաց մեծ վանքը : Ասոր դէմ
մեր վանքին մեծ արտը, Տաճկաց գերեզ-
մանոցը, և մեծ աւաղանը : Արճատուն-
ներ և մարտատունը, ուր կառքը կանգ-
նեցաւ քաղաքին Յոսպէի ըստած դուռը,
ուրիշ խուռ բաղնիքներ անհաւ կը մըտ-
նեն ուստապաշտական ճանապարհորդներ և
ապրանքներ : Մենք ալ մտնենք անոնց
հետ Դաւանք դէպ 'ի յա՛ն, անցնինք Դաւ-
թայ բերդին և պահեստի զօրաց ձմերա-
նոցի առկէն : Հայոց վանուց սեղանա-
տան կամարին տակէն, մտնանք վանուց
և տաճարի մեծ դռներէն, և աղապիին
ու բարեպաշտական զղացմամբ մերձե-
նանք այն նուիրական օրդաւայը՝ ուր
Յովհաննու Աւետարանի եղբոր՝ Յակոբոս
առաքելոյն պատուական և լուսափայլ գը-
լուխ ամբիոնուած է : Զերդ

Ա. Բ. Ա. Զ. Դ. Ա.

Ա. Զ. Դ.

Գաղղիներէն և Հայերէն լեզուաց
հմուտ և փորձ և միանգամայն բաղման
ծանօթ դասատու մը նաև քիչ ժա-
մանակի մէջ տօմարադիտութիւն սով-
րեցնելու մասին գրատանս վերնայար-
կը փափաքողաց համար պատրաստ
գտնուիլ կաղաւարեմք :

Յրէնկեան գրատուն
Ուղուն չարչի Բիւրիտ խանի կից

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՎԵՄԱՍԻՍ ՊԱՏԵՐ

ՄԻՔԱՅԵԼ ՆԱԼԱՍԵՆՆԱՅԻ

Սոյն նշանաւոր հայրենասիրին մե-
ծադիր պատկերը, խիստ վայելուչ
և մաքուր գծուած կը ծախուի Ֆը-
ռէնկեան գրատունը և ամեն Հայ
գրավաճառաց քով, դիւրամատչելի
գնով : Արժան է որ ամեն հայրենասէր
Հայ մի օրինակ առնու սոյն պատկե-
րէն :

800-671-1111